



Rada
Európskej únie

V Bruseli 21. augusta 2023
(OR. en)

12373/23

COASI 154
ASIE 77
CFSP/PESC 1157
PE 97
WTO 126
COHOM 179
ECOFIN 826
MACAO 1

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	18. augusta 2023
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	JOIN(2023) 29 final
Predmet:	SPOLOČNÁ SPRÁVA EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE Osobitná administratívna oblasť Macao: Výročná správa za rok 2022

Delegáciám v prílohe zasielame dokument JOIN(2023) 29 final.

Príloha: JOIN(2023) 29 final



VYSOKÝ PREDSTAVITEĽ
ÚNIE PRE
ZAHRANIČNÉ VECI
A BEZPEČNOSTNÚ POLITIKU

V Bruseli 18. 8. 2023
JOIN(2023) 29 final

SPOLOČNÁ SPRÁVA EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Osobitná administratívna oblasť Macao

Výročná správa za rok 2022

SPOLOČNÁ SPRÁVA EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

OSOBITNÁ ADMINISTRATÍVNA OBLASŤ MACAO

VÝROČNÁ SPRÁVA ZA ROK 2022

Zhrnutie

Od odovzdania Macaa Čínskej ľudovej republike v roku 1999 Európska únia a jej členské štáty pozorne sledujú politický a hospodársky vývoj v Osobitnej administratívnej oblasti (ďalej len „OAO“) Macao podľa zásady „jedna krajina, dva systémy“. EÚ podporuje túto zásadu a jej vykonávanie v rámci základného zákona, ktorý má zabezpečiť, aby spôsob života, právny štát a ochrana základných práv a slobôd v Macau zostali nezmenené až do roka 2049.

Táto výročná správa, ktorá sa vzťahuje na rok 2022, sa vydáva v súlade so záväzkom predloženým Európskemu parlamentu v roku 1999.

Začlenenie Macaa do národného plánu rozvoja sa v roku 2022 zrýchlilo. Jeho vláda pristúpila k zmene zákona o ochrane národnej bezpečnosti a týmto spôsobom potenciálne oslabila politické a základné slobody zakotvené v základnom zákone. Zákonodarné zhromaždenie 15. decembra jednohlasne prijalo návrh zákona v prvom čítaní.

Narušovanie vysokého stupňa autonómie Macaa a práv a slobôd, ktoré sa mali chrániť minimálne až do roka 2049, pokračovalo aj v roku 2022.

Uvedený rok poznačili prísne sociálne a cestovné obmedzenia súvisiace s ochorením COVID-19, ktorými sa Macao izolovalo od zvyšku sveta. Vo februári Macao uvoľnilo cestovné obmedzenia pre cestujúcich z pevninskej Číny s cieľom umožniť obnovu hospodárstva, ktoré sa vo veľkej miere opiera o cestovný ruch z Číny.

V roku 2022 došlo k zásadnej zmene v prostredí hazardných hier, a to súdnym procesom s Alvinom Chauom, predsedom najväčšieho prevádzkovateľa kasín „junket“¹, a prijatím nového zákona o hazardných hrách.

Hospodárska diverzifikácia, integrácia do oblasti Veľkého zálivu a rozvoj zóny hĺbkovej spolupráce medzi provinciou Guangdong a Macaom na ostrove Hengqin zostali hlavnými stratégiami rozvoja pod vedením ústrednej štátnej správy v Pekingu.

¹ Vo svete kasín je „junket“ krátkodobým cestovným programom, ktorý organizuje prevádzkovateľ junketu s cieľom prilákať do Macaa hazardných hráčov s veľkým majetkom, prevažne z pevninskej Číny.

Počas prvých troch štvrtrokov roka 2022 klesol HDP Macaa o 27,8 % na 130,3 miliardy MOP (macajská pataca) (15,6 miliardy EUR), čo je o 61 % menej ako v roku 2019 (pred pandémiou). Situácia na trhu práce bola dobrá a vláda pokračovala v poskytovaní podporných opatrení súvisiacich s ochorením COVID-19 pre obyvateľstvo a podniky.

Cestovné obmedzenia súvisiace s ochorením COVID, vrátane dvojtýždňovej hotelovej karantény, naďalej bránili úradníkom z úradu EÚ v návšteve Macaa, alebo aby tam organizovali podujatia, čo im sťažilo prácu a obmedzilo ich styk so štátnymi úradníkmi, občianskou spoločnosťou, podnikmi a inými zainteresovanými stranami. Cestovnými obmedzeniami sa sťažil aj konzulárny prístup členských štátov EÚ k občanom EÚ v Macau a konzulárny prístup k portugalským občanom v Hongkongu.

I. Politický, legislatívny a sociálny vývoj

Od diskvalifikácie 21 kandidátov pred voľbami do zákonodarného zhromaždenia v roku 2021 už opozícia nie je v zhromaždení zastúpená. Pri zverejnení správy o činnosti zhromaždenia však jeho predseda vyhlásil, že efektívnosť orgánu sa „výrazne zvýšila“.

V decembri Macao zvolilo 12 delegátov do Celočínskeho zhromaždenia ľudových zástupcov z celkového počtu 15 kandidátov. Deväť zo zvolených delegátov boli bývalí poslanci Celočínskeho zhromaždenia ľudových zástupcov vrátane predsedu zhromaždenia.

Združenie právnikov Macaa zvolilo za svojho predsedu Vong Hin Faia, poslanca zákonodarného zhromaždenia a Celočínskeho zhromaždenia ľudových zástupcov.

Taiwanské hospodárske a kultúrne stredisko v Macau pokračovalo vo svojej činnosti. V októbri taiwanský minister Rady pre záležitosti pevniny potvrdil, že Macao udelilo predĺženie víz trom zástupcom Taiwanu v OAO po diplomatickom spore v súvislosti so žiadosťou Macaa, aby zástupcovia podpísali „záväzok jednej Číny“, ktorým uznávajú Taiwan ako súčasť Číny. Macao naďalej prevádzkuje hospodárske a kultúrne stredisko na Taiwane.

Fórum pre hospodársku a obchodnú spoluprácu medzi Čínou a portugalsky hovoriacimi krajinami (Fórum Macao) usporiadalo 10. apríla 2022 mimoriadnu ministerskú konferenciu o hospodárskej a obchodnej spolupráci medzi Čínou a portugalsky hovoriacimi krajinami. Čínsky premiér Li Keqiang predniesol úvodný prejav online, v ktorom vyzval na zvýšenie

spoluprácu medzi Čínou a portugalsky hovoriacimi krajinami a zriadenie komunikačného strediska pre prevenciu epidémií v Macau.

Vplyv politik týkajúcich sa ochorenia COVID-19

Macao vykonávalo „**dynamickú stratégiu nulového ochorenia COVID**“ pevninskej Číny. V januári Macao uvalilo dvojtýždňový zákaz leteckej prepravy cestujúcich z krajín mimo pevninskej Číny do Macaa po tom, čo sa medzi cestujúcimi zistili tri pozitívne prípady. Dňa 1. septembra Macao znovu otvorilo svoje hranice pre vonkajší svet a umožnilo občanom zo 41 krajín vstúpiť na svoje územie bez predchádzajúceho súhlasu zdravotníckych orgánov. Pre cestujúcich z krajín mimo pevninskej Číny zostala v platnosti hotelová karanténa. Dĺžka karantény sa postupne skracovala z 21 dní na začiatku roka na päť dní na konci roka. Medzi 11. júlom a 23. júlom sa zaviedlo prísne obmedzenie pohybu. Vláda nariadila obyvateľom, aby vykonali niekoľko kôl PCR a rýchleho antigénového testovania v rôznych štádiách lokálneho výskytu ochorenia. Kampaň spojená s testovaním sa zamerala na konkrétnych cudzích štátnych príslušníkov, najmä Filipíncov, ktorí sa často zamestnávajú ako pracovníci v domácnosti².

Konzulárny prístup nebol pre prísne karanténne požiadavky možný pre diplomatov v Hongkongu akreditovaných v Macau.

Podľa Úradu pre štatistiku a sčítanie obyvateľstva³ klesla populácia v roku 2022 na 672 800 obyvateľov. V Macau sa znížil tak počet pracovníkov bez trvalého pobytu, ako aj počet európskych občanov s trvalým pobytom.

Legislatívny vývoj

V roku 2022 došlo k dvom **hlavným legislatívnym zmenám**. Prvou bola zmena zákona o hazardných hrách⁴, ktorou sa požaduje zvýšenie kontroly orgánov nad prevádzkou kasín, najmä nad prevádzkovateľmi kasín „junket“. Druhou bola zmena zákona o národnej bezpečnosti, ktorá koncom roka stále prebiehala. V návrhu schválenom v prvom čítaní v decembri sa naznačilo, že zákon bude obmedzujúcejší a bude zosúladený so zákonom o národnej bezpečnosti Hongkongu⁵.

² <https://www.thestandard.com.hk/breaking-news/section/3/192590/Macau%E2%80%99s-Covid-zero-plan-now-targets-city%E2%80%99s-Filipino-workers>.

³ <https://www.dsec.gov.mo/ts/#/step2/KeyIndicator/en-US/240>.

⁴ <https://www.al.gov.mo/pt/law/year/507>.

⁵ <https://www.al.gov.mo/pt/law/lawcase/553>.

Vo významnom súdnom procese s magnátom hazardných hier Alvinom Chauom, ktorý prevádzkoval VIP miestnosti v kasínach, orgány zdôraznili odhodlanie posilniť kontrolu nad odvetvím hazardných hier. Súd uznal Chaua vinným v 162 bodoch obžaloby vrátane umožnenia nelegálnych hazardných hier a podvodu a v januári 2023 ho odsúdil na 18 rokov väzenia. Aj druhý najväčší prevádzkovateľ kasín „junket“ Levo Chan bol stíhaný za podvod, pranie špinavých peňazí a vedenie zločineckej skupiny⁶. Očakáva sa, že hospodárstvo Macaa bude v kontexte boja Číny proti korupcii a praniu špinavých peňazí menej odkázané na hazardné hry.

Najvyšší výkonný predstaviteľ Ho Iat Seng vo svojom novembrovom politickom prejave dal prednosť sociálnym otázkam, pričom citoval z prejavu generálneho tajomníka Si Ťin-pchinga z 1. júla pri príležitosti 100. výročia založenia Komunistickej strany Číny. Oznámil, že vláda pristúpi k piatej fáze rozsiahleho verejného kamerového systému známeho ako „Nebeské oko“. Členovia občianskej spoločnosti a prodemokratickí politici vyjadrili obavy z možného vplyvu na súkromie a používania technológií na rozpoznávanie tváre. V júli tieto obavy zopakoval aj Výbor OSN pre ľudské práva⁷.

V politickom prejave sa najvyšší výkonný predstaviteľ Ho zmienil aj o plánoch reformovať volebný systém zákonodarného zhromaždenia v roku 2023 s cieľom zaviesť zásadu „vlastenci spravujúci Macao“.

Najvyšší výkonný predstaviteľ oznámil aj prijatie zákona o **odborových zväzoch**. Hoci právo vytvárať odborové zväzy bolo zakotvené v základnom zákone, Macao nemalo zákon, ktorý by ich zakladanie legalizoval. V januári 2023 zákonodarné zhromaždenie schválilo návrh zákona v prvom čítaní. Občianska spoločnosť vyjadrila obavu z toho, že právne predpisy nezahŕňajú právo na štrajk a neupravujú kolektívne vyjednávanie.

Národná bezpečnosť

Vláda zvýšila dôraz na národnú bezpečnosť. Dňa 15. decembra schválilo zákonodarné zhromaždenie v prvom čítaní návrh zákona s názvom „**Zmena zákona č. 2/2009 – zákon o ochrane národnej bezpečnosti**“⁸. Tento zákon, ktorý sa prvýkrát schválil v roku 2009, vyhlásil za nezákonné vlastizradu, odtrhnutie, činy rozvracania namierené proti ústrednej ľudovej vláde, poburovanie, odcudzenie štátnych tajomstiev, zahraničné politické organizácie ohrozujúce národnú bezpečnosť v Macau a politické organizácie v Macau, ktoré

⁶ <https://www.thestandard.com.hk/section-news/section/11/249158/18-years-in-jail-for-junket-king>.

⁷ https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/SessionDetails1.aspx?SessionID=2572&Lang=en.

⁸ <https://www.al.gov.mo/pt/law/lawcase/553>.

konajú v tajnej dohode so zahraničnými politickými organizáciami s cieľom ohroziť národnú bezpečnosť.

V auguste, na začiatku konzultácie, minister pre bezpečnosť vyhlásil, že zmenou sa umožní, aby sa zákonom chránila národná bezpečnosť v rovnakom rozsahu ako zákony pevninskej Číny a Hongkongu. V konzultačnom dokumente sa uvádzalo, že v súvislosti s obranou národnej bezpečnosti ide o zodpovednosť len „jednej krajiny“ bez rozdielu „dvoch systémov“.

Zmenou zákona sa rozširuje okruh doterajších trestných činov. Trestný čin odtrhnutia teraz zahŕňa „nenásilné“ činy namiesto len „násilných a iných závažných nezákonných činov“. Cieľ rozvracania sa teraz vzťahuje na celý štátny režim. Odcudzenie štátneho tajomstva možno prísnejšie potrestať, ak informácia ohrozuje nezávislosť, jednotu a bezpečnostné záujmy krajiny. Rozsah obvinenia konania v tajnej dohode sa rozšíril na konanie v tajnej dohode s akýmkoľvek organizáciami, združeniami a jednotlivcami mimo Macaa. Zmenou sa vytvorili nové trestné činy, ako sú „podnecovanie alebo podpora poburovania“, ktoré sa zameriavajú na prejavy v súkromí. „Preventívnymi opatreniami“ zákona sa povoľuje odpočúvanie osobnej komunikácie a ukladanie dočasných zákazov pohybu jednotlivcom, „ktorí prejavujú tendenciu spáchať trestný čin, ktorým by sa mohla ohroziť národná bezpečnosť“. Toto presahuje rozsah pôsobnosti ustanovení, ktoré sú zaradené do hongkonského zákona o národnej bezpečnosti.

Združenie právnikov Macaa a Združenie pre synergiu Macaa poukázali na to, že ku konkrétnym doložkám o zmenách sa nedalo vyjadriť, pretože konzultačný dokument ich neuvádzal. **Združenie novinárov Macaa** vyjadrilo obavu z toho, že rozsah rôznych trestných činov sa rozšíril bez jasného právneho vymedzenia pojmov. Združenie poukázalo na to, že trestný čin rozvracania štátu by sa mohol využiť ako prostriedok na obmedzenie slobody prejavu, a spýtalo sa, či vláda vydá usmernenia.

Práva, slobody a rovnosť príležitostí

V júli vo svojom pravidelnom hodnotení Macaa podľa **Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach** vyjadril **Výbor OSN pre ľudské práva** znepokojenie nad zákazom pokojných zhromaždení, nedostatočnou ochranou práv migrantov a kritériami oprávnenosti pre zákonodarné zhromaždenie⁹.

Výbor poukázal na to, že justícia Macaa si zrejme nesprávne vyložila pakt a zaviedla príliš široké obmedzenia práva na slobodu prejavu a účasť na veciach

⁹ https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR%2FCF%2FCHN-MAC%2FCO%2F2&Lang=en.

verejných. Výbor vyzval Macao, aby „zintenzívnilo svoje úsilie o zvýšenie informovanosti sudcov, prokurátorov, právnických profesií a širokej verejnosti o právach stanovených v pakte a ich uplatniteľnosti podľa miestneho práva.“

Sloboda zhromažďovania bola stále ohrozená. V rokoch 2020 a 2021 orgány zamietli žiadosť Únie demokratického rozvoja usporiadať 4. júna sviečkové demonštrácie na pripomenutie si výročia masakry na námestí Tchien-an-men v roku 1989, pričom ako dôvod v roku 2020 uviedli ochorenie COVID-19 a v roku 2021 možnosť „poškodiť dobré meno ústrednej štátnej správy“. V roku 2022 sa Únia demokratického rozvoja rozhodla nepožiadat' o povolenie zorganizovať sviečkovú demonštráciu 4. júna, a to z obavy, že účastníkom by hrozilo väčšie riziko zatknutia.

Sloboda združovania. Vláda začala konanie o prijatí zákona o odborových zväzoch, ktorý však neobsahuje právo na štrajk, ani na kolektívne vyjednávanie. Dňa 12. júna bola uverejnená správa o 45-dňovej konzultácii, ktorá sa uskutočnila v roku 2021¹⁰. Upozornilo sa v nej na to, že v niektorých stanoviskách sa zdôrazňovala absencia práva na štrajk v navrhovanom zákone. V reakcii na to vláda uviedla, že zákonom sa zavedie „úplne nový“ systém, ktorý by mali tak zamestnávateľia, ako aj pracovníci prijímať „postupne“.

Sloboda tlače bola stále pod tlakom, pretože predtým nahlas sa prejavujúce združenie novinárov, Portugalské a anglické združenie novinárov Macaa, zvolilo novú radu, ktorá sa zaviazala spolupracovať s vládou a získavať viac finančných prostriedkov od úradu vlády pre informácie.

Ochrana **súkromia** a údajov bola zdrojom obáv. V súvislosti s bojom proti ochoreniu COVID-19 orgány zaviedli systém sledovania aplikácií zahŕňajúci inštaláciu softvéru na geolokalizáciu a zber osobných údajov.

V zmenenom **právnom systéme upravujúcom odpočúvanie a ochranu komunikácií** sa polícii povoľuje odpočúvať telekomunikácie v prípadoch podozrenia z trestných činov, akými sú terorizmus, trestné činy ohrozujúce národnú bezpečnosť alebo počítačová kriminalita. Za určitých okolností môže polícia požadovať od telekomunikačných operátorov záznamy o telefónoch bez predchádzajúceho súhlasu sudcu. Od augusta 2023 budú telekomunikační operátori čeliť postihu, ak neposkytnú údaje na žiadosť vládných agentúr.

V Macau je približne 23 543 **pracovníkov v domácnosti bez trvalého pobytu**, pričom väčšinu z nich tvoria ženy pochádzajúce z Filipín, Vietnamu, Indonézie, Mjanmarska a Nepálu. Cestovné obmedzenia súvisiace s pandémiou im v roku

¹⁰ <https://www.gov.mo/pt/consulta-de-politicas/consulta-publica-sobre-a-lei-sindical/>.

2022 zabránili stretnúť sa so svojimi rodinami v zahraničí. Podľa zväzov pracovníkov v domácnosti sa vyskytli prípady, keď pracovníci v domácnosti nedostali výplatu, a prípady, keď pracovníci v domácnosti stratili zamestnanie v dôsledku strachu z nákazy. Zamestnávateľia nemuseli platiť nemocenské poistenie za pracovníkov v domácnosti. Stále neexistovala štandardná zmluva ani minimálny príjem, keďže zákon o minimálnej mzde pracovníkov sa na zahraničných pracovníkov v domácnosti nevzťahuje. Náborové agentúry naďalej účtovali pracovníkom v domácnosti vysoké poplatky, ktoré často zodpovedali dvojmesačnému platu.

Vyskytli sa prípady **diskriminácie etnických menšín**. Dňa 21. júla vláda nariadila všetkým filipínskym štátnym príslušníkom vrátane tých so stálym pobytom v Macau, aby v rámci boja proti ochoreniu COVID-19 absolvovali od 22. do 24. júna tri po sebe nasledujúce dni testov nukleových kyselín. Vláda opatrenie zrušila po tom, čo Únia pokrokovej práce pracovníkov v domácnosti vyjadrila obavy z diskriminácie. Išlo o druhé kolo testovania na základe národnosti v roku 2022, a to po podobnom príkaze zameranom v júni na občanov z Mjanmarska.

Ministerstvo zahraničných vecí USA zaradilo Macao na svoj **zoznam obchodovania s ľuďmi** „Tier 3“ s tvrdením, že „už tretí rok po sebe vláda neposkytla služby žiadnym obetiam, ani nezačala trestné stíhania proti obchodovaniu s ľuďmi.“¹¹

So **spoločenstvom LGBTIQ+** neexistuje žiadny sociálny dialóg a manželstvá osôb rovnakého pohlavia sa neuznávajú. V dôsledku toho členovia spoločenstva LGBTIQ+ nemajú rovnaké zákonné práva ako iné fyzické osoby, najmä v oblasti rodičovského práva a dedičského práva. Transrodové osoby nesmú meniť svoj rod na svojich občianskych preukazoch.

Zdravotníci stále nemali dostatok informácií o potrebách pacientov LGBTIQ+. Organizácia „Dúha Macaa“ vyzvala vládu, aby zaviedla špecializované zdravotnícke služby a pridělila zdravotnícky personál na poskytovanie vhodného poradenstva, diagnostiky a liečby rodovej dysfórie.

II. Hospodársky vývoj

Za prvé tri štvrt'roky roka 2022 poklesol HDP Macaa medziročne o 27,8 %¹² na 130,3 miliardy MOP (15,6 miliardy EUR)¹³. To bolo o 61 % menej ako

¹¹ <https://www.state.gov/reports/2022-trafficking-in-persons-report/macau/>.

¹² Zdroj: Služba pre štatistiku a sčítanie obyvateľstva Osobitnej administratívnej oblasti Macao, dostupná na: <https://www.dsec.gov.mo/en-US/>.

v roku 2019 (330 miliárd MOP/39,6 miliardy EUR), čo naznačuje, ako silne ovplyvnili hospodárstvo Macaa obmedzenia súvisiace s pandémiou.

MMF v októbri odhadol, že hospodárstvo Macaa sa v roku 2022 zníži o 22,4 % v porovnaní s aprílovým odhadom 15,5 %¹⁴. V roku 2021 sa HDP Macaa zvýšil o 18 % (po poklese o 56,3 % v roku 2020).

Nízky počet **príjazdov turistov** mal významný vplyv na hospodárstvo. V roku 2022 navštívilo mesto 5,7 milióna turistov, čo je menej než 15 % z počtu v rovnakom období roka 2019 (39,4 milióna). Vývoz služieb v oblasti hazardných hier¹⁵ predstavoval v minulosti približne polovicu HDP Macaa. V dôsledku poklesu cestovného ruchu však tento vývoz v prvých troch štvrtrokoch roka 2022 predstavoval len 24,8 miliardy MOP (3,0 miliardy EUR), čo je medziročný pokles o 54,5 %, alebo len 13,7 % z jeho hodnoty za rovnaké obdobie v roku 2019 (181 miliárd MOP/21,7 miliardy EUR). Priemerná miera obsadenosti hotelov bola počas roka iba 38,5 % v porovnaní s 50 % v roku 2021 a 91 % v roku 2019.

Trh práce sa v ťažkej ekonomickej klíme držal dobre, a to s mierou nezamestnanosti 3,5 % na konci roka v porovnaní s 1,7 % pred pandémiou.

Inflácia zostala nízka, pričom priemerný zložený index spotrebiteľských cien sa zvýšil o 1,0 %.

Znížená úroveň hospodárskej činnosti mala za následok **nižšie fiškálne príjmy**, zatiaľ čo výdavky verejnej správy vzrástli. Vláda musela na financovanie výdavkov čerpať zo svojich fiškálnych rezerv. Kapitálové rezervy sa podľa stavu v novembri znížili na 563 miliárd MOP (67,5 miliardy EUR), čo je medziročný pokles o 12,2 %. Napriek tomu sú stále dostatočné na pokrytie odhadovaných šiestich rokov výdavkov verejnej správy na úrovni roka 2022.

V roku 2021 dosiahol objem zahraničných investícií 334 miliárd MOP (40,0 miliardy EUR) v porovnaní s 297 miliardami MOP (35,6 miliardy EUR) v roku 2020. Najväčším zdrojom investícií bol Hongkong so 49 %, po ňom nasledovala pevninská Čína s 34 % (bez investícií z daňových rajov).

Hospodárska politika

¹³ Prepočítané na euro s použitím výmenného kurzu InforEuro z decembra 2021.

¹⁴ „Obnova počas pandémie: obavy týkajúce sa zdravia, narušenie dodávok a tlak na ceny“, október 2021, <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2021/10/12/world-economic-outlook-october-2021>.

¹⁵ Vývoz služieb v oblasti hazardných hier sa meria ako výdavky osôb bez trvalého pobytu spojené s hazardnými hrami.

Vo výročnom politickom prejave najvyššieho výkonného predstaviteľa boli opísané hospodárske politiky, ktoré sa majú vykonávať v roku 2023. Z hospodárskeho hľadiska sú prioritami urýchlenie obnovy, ako aj oživenie odvetví cestovného ruchu a hazardných hier, zvýšenie investícií do infraštruktúry a bývania a pokračovanie stratégie hospodárskej diverzifikácie.

Najvyšší výkonný predstaviteľ v súlade so 14. päťročným plánom Číny na roky 2021 – 2025 zdôraznil potrebu ďalšej integrácie Macaa do vnútroštátnych politík, najmä politík týkajúcich sa zóny na ostrove Hengqin a oblasti Veľkého zálivu. Oznámil urýchlenie výstavby infraštruktúry vrátane nových rozvojových oblastí, železničných a cestných dopravných spojení, bytov, recyklačných projektov a diel na odvádzanie vody.

Kľúčovou prioritou zostala podpora hospodárstva, ktoré zasiahli pandemické obmedzenia. Vláda rozšírila mnohé opatrenia finančnej podpory súvisiacej s ochorením COVID-19 pre domácnosti a firmy (vrátane zníženia daní a oslobodení od rôznych poplatkov pre ľudí a firmy, úľav na platbu nájomného a dotovaného systému odbornej prípravy).

Obyvatelia naďalej profitovali zo systému del'by bohatstva zavedeného v roku 2008 s cieľom podieľať sa s obyvateľmi na prospechu hospodárskeho rozvoja. Osoby s trvalým pobytom dostali 10 000 MOP (1 199 EUR) a osoby s prechodným pobytom dostali 6 000 MOP (719 EUR). Najvyšší výkonný predstaviteľ vo svojom politickom prejave oznámil, že obyvatelia dostanú rovnakú sumu v roku 2023, ako aj mimoriadnu podporu na spotrebu vo výške 10 000 MOP na ďalší rok. V politickom prejave uviedol aj systém dočasnej podpory zamestnanosti pre zamestnávateľov na zamestnávanie nezamestnaných miestnych obyvateľov. Migrujúci pracovníci v domácnosti nie sú zahrnutí do systému del'by bohatstva.

Zákonodarné zhromaždenie prijalo v júni 2022 **zmenený zákon o hazardných hrách**, ktorým sa sprísnila pravidlá prevádzky kasín. Zmeneným zákonom sa najvyšší výkonný predstaviteľ oprávňuje vypovedať koncesnú zmluvu kasína z dôvodov ohrozenia národnej bezpečnosti. Stanovujú sa v ňom aj nové politické ciele, ktorými sú predchádzanie nelegálnym cezhraničným tokom kapitálu a boj proti praniu špinavých peňazí v súvislosti s činnosťami v oblasti hazardných hier, čím sa riešia obavy ústrednej štátnej správy. Zákomom sa podporuje aj hospodárska diverzifikácia, keďže prevádzkovatelia hazardných hier sú povinní zostavovať investičné plány, ktorých cieľom je diverzifikácia hospodárstva. V zmenenom zákone sa skrátila doba trvania koncesíí kasín na polovicu, na 10 rokov, obmedzil sa počet stolov a elektronických hracích automatov a zakázali sa subkoncesie. Koncesionári kasín sa musia každé tri roky podrobiť previerke výkonnosti. Zákomom sa zvýšila daň z hazardných hier

o 1 % (na 40 %) a zaviedla sa minimálna ročná prémie. Minimálne základné imanie, ktoré musia vlastniť výkonní riaditelia kasín (ktorí musia byť osobami s trvalým pobytom v Macau), sa zvýšilo z 10 na 15 %.

Zmeneným zákonom sa sprísnila pravidlá **propagačných činností v oblasti hazardných hier**. Propagátori môžu poskytovať služby len jednému koncesionárovi kasín, pričom dohody o rozdelení príjmov medzi propagátormi a kasínami už nie sú povolené. Zákonodarné zhromaždenie sledovalo podobný zámer, keď v decembri prijalo „režim využívania hazardných hier“. Podľa odhadov vlády viedol tento zákon, označovaný aj ako „zákon o junkete“, k výraznému poklesu činností „junketu“ približne o 80 %.

Koncesie na prevádzkovanie hazardných hier sa skončili na konci roka 2022. Vláda vyhlásila verejnú súťaž na udelenie nových koncesných zmlúv v súlade so zákonom o hazardných hrách. Nové koncesie sa začali v januári 2023 a budú trvať 10 rokov. Šesť etablovaných prevádzkovateľov hazardných hier si ponechalo svoje koncesie. Siedmy uchádzač, jednotka globálneho konglomerátu hazardných hier Genting Malaysia, neuspel v ponukovom konaní. Každý prevádzkovateľ bol povinný v súlade so stratégiou diverzifikácie predložiť investičný plán na celkovú odhadovanú sumu 120 miliárd MOP (14,4 miliardy EUR) vrátane propagačných činností nesúvisiacich s hazardnými hrami.

Cieľom **stratégie hospodárskej diverzifikácie** je rozvoj odvetví, ako sú cestovný ruch nesúvisiaci s hazardnými hrami, obchod a výstavy, zdravie (vrátane tradičnej čínskej medicíny), finančné služby a veda a technológie. Napriek poklesu v posledných rokoch odvetvie hazardných hier stále predstavovalo približne polovicu HDP mesta pred pandemiou ochorenia COVID. Najvyšší výkonný predstaviteľ Ho Iat Seng sa vo svojom politickom prejave zaviazal zvýšiť príspevok odvetví nesúvisiacich s hazardnými hrami na 60 % HDP.

Pokiaľ ide o **finančné služby**, orgány sa zameriavajú na rozvoj miestneho trhu so štátnymi dlhopismi (vrátane zelených dlhopisov a kótovania dlhopisov zo strany pevninských inštitúcií a spoločností), činností v oblastiach správy majetku a finančného lízingu, investičného bankovníctva a cezhraničných vyrovnaní v júanoch. Vláda na dosiahnutie tohto cieľa reformuje právny rámec miestneho finančného systému a rozvíja infraštruktúru finančného trhu Macaa. Zákonodarné zhromaždenie prijalo nový zákon týkajúci sa správy spoločného majetku, ktorým sa majú verejným a finančným inštitúciám poskytnúť modely prevodu majetku, majtkové plánovanie a rozličné finančné a poisťné riešenia. Podľa stavu v decembri 2022 bolo v centrálnom depozitári cenných papierov v Macau emitovaných 13 dlhových cenných papierov, a to prevažne čínskymi bankami a vládnymi subjektmi.

Celkové kótovanie štátnych dlhopisov na burze finančných aktív Chongwa (Macao), S.A. (MOX) – platforma Macaa na kótovanie a obchodovanie s dlhopismi – dosiahlo podľa jej predstaviteľov od jej spustenia v roku 2018 350 miliárd MOP (41,9 miliardy EUR). V marci 2022 podpísali MOX a burza v Luxemburgu dohodu o spolupráci, a to na základe memoranda o porozumení podpísaného v januári 2020. Zameriava sa na zviditeľnenie cenných papierov kótovaných na MOX pre medzinárodných investorov.

Hospodárska integrácia s pevninskou Čínou

Keďže väčšina pandemických obmedzení sa do konca roka zrušila, cieľom Macaa bolo znovu získať svoje postavenie centra cestovného ruchu a voľného času a vyrásť na centrum služieb pre podniky a finančných služieb, najmä medzi pevninskou Čínou a portugalsky hovoriacimi krajinami.

V septembri 2022 sa Macao a provincia Guangdong dohodli na posilnení spolupráce v oblastiach dohľadu nad zdravotníckymi pomôckami, sociálneho zabezpečenia a služieb štátnej správy, vzdelávania a inovácií.

Zóna hĺbkovej spolupráce medzi provinciou Guangdong a Macaom je územie s rozlohou približne 100 kilometrov štvorcových, ktoré sa nachádza na ostrove Hengqin v pevninskej Číne a spoločne ho spravujú provincia Guangdong a Macao¹⁶. Jeho účelom je umožniť hospodársku diverzifikáciu Macaa a prehĺbiť hospodársku a právnu integráciu v rámci pevninskej Číny v súlade s prioritami 14. päťročného plánu Číny uvedeného v predchádzajúcom texte.

Integrácia Macaa s pevninskou Čínou sa výrazne posilnila v decembri, keď ústredná štátna správa oznámila, že nekomerčným vozidlám z Macaa bude povolený vjazd do provincie Guangdong od 1. januára 2023, a to v rámci politiky cestovania macajskými vozidlami na sever.

III. Vzťahy medzi Macaom a pevninskou Čínou

Po 20. zjazde Komunistickej strany Číny v októbri požiadal najvyšší výkonný predstaviteľ Ho Iat Seng rôzne kruhy miestnej spoločnosti, aby pozorne preskúmali „ducha 20. celoštátneho zjazdu“¹⁷.

¹⁶ Zóna spolupráce na ostrove Hengqin sa nachádza na južnom okraji čínskeho pevninského mesta Čuchaj. Zónu od Macaa oddeľuje len vodné pásmo a prepája ich most.

¹⁷ <https://macaudailytimes.com.mo/ho-iat-seng-to-fully-implement-spirit-of-national-congress-report.html>.

Najvyšší výkonný predstaviteľ Ho sa v roku 2022 stretol s prezidentom Si Ťin-pchingom pri dvoch príležitostiach: v rámci osláv 25. výročia odovzdania Hongkongu Číne a pri príležitosti služobnej návštevy Pekingu.

V roku 2022 sa uskutočnili významné personálne zmeny. V marci ústredná štátna správa vymenovala Fu Ziyinga, bývalého riaditeľa styčného úradu ústrednej ľudovej vlády, za poradcu pre záležitosti národnej bezpečnosti Výboru pre ochranu národnej bezpečnosti v Macau. V máji bol bývalý viceguvernér provincie Fujian a zástupca riaditeľa styčného úradu Zheng Xincong vymenovaný za vedúceho styčného úradu a poradcu pre záležitosti národnej bezpečnosti.

IV. Dvojstranné vzťahy a spolupráca medzi EÚ a Macaom v roku 2022

Cieľom dohody o obchode a spolupráci medzi Európskym hospodárskym spoločenstvom a Macaom z roku 1992 bolo ešte viac posilniť vzťah medzi EÚ a Macaom. Vzťahuje sa na spoluprácu v oblastiach obchodu, hospodárstva, vedy a techniky.

Spoločný výbor EÚ – Macao je platformou pre dialóg medzi Macaom a EÚ v mnohých oblastiach. 23. **zasadnutie spoločného výboru** sa konalo v roku 2019, ale napriek žiadostiam EÚ sa neuskutočnili žiadne ďalšie zasadnutia.

V prvých 11 mesiacoch roka 2022 **EÚ prebehla pevninskú Čínu a stala sa najväčším obchodným partnerom Macaa s tovarom**, pričom v uvedenom období predstavovala 30 % celkového obchodu OAO. Dvojstranný obchod medzi EÚ a Macaom sa takmer výlučne (viac ako 95 %) skladá z vývozu do EÚ, pričom približne 33 % dovozu Macaa pochádza z EÚ.

Podľa údajov Eurostatu predstavoval **dvojstranný obchod EÚ s tovarom s Macaom** za prvých 11 mesiacov roka 2022 hodnotu 1 147 miliónov EUR (nárast menší ako 1 % oproti roku 2021). Vývoz EÚ do Macaa, ktorý sa skladal najmä z luxusného tovaru, kožených výrobkov, oblečenia a odevov a hodienok a šperkov, predstavoval hodnotu 1 100 miliónov EUR a viedol k obchodnému prebytku vo výške 1 053 miliónov EUR.

EÚ bola stále v roku 2021 štvrtým najväčším zdrojom zahraničných investícií (bez daňových rajov), a to po Hongkongu, pevninskej Číne a Spojených štátoch. Podľa oficiálnych štatistík Macaa predstavovala EÚ v roku 2021 5,8 % celkového objemu priamych zahraničných investícií (PZI) (okrem daňových rajov). Samotné Portugalsko predstavovalo 88 % investícií EÚ

v OAO. Podľa Eurostatu predstavovali koncom roka 2021¹⁸ objemy PZI EÚ v Macau 1,42 miliardy EUR, zatiaľ čo objemy PZI Macaa v EÚ predstavovali 1,85 miliardy EUR.

¹⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/BOP_FDI6_GEO__custom_6643309/default/table?lang=en.